

SOFIA, SOFIYA ИЛИ SOFIJA – ЗНАЕМ ЛИ ПРАВИЛАТА ЗА ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА?

Транслитерацията на българските имена е проблем, с който се сблъскваме почти ежедневно. Но дали и доколко правилата за транслитерация се знаят от младите хора? Едва ли в учебните програми тази тема е намерила място. Възможност принципите и правилата са ясно определени чрез силата на Закона за транслитерацията на географските имена и би следвало да се прилагат без изключение.

Транслитерацията е система за предаване на графичното съответствие на българските собствени имена чрез средствата на чужда за нашия език азбука – латиницата. За това се използват букви от латинската азбука, отговарящи на българските: *Весела Лозанова* > *Vesela Lozanova*, *Лом* > *Lom*, ул. „*Васил Левски*“ > *Vasil Levski*. Това поражда няколко проблема, свързани с липсата на латински букви за няколко специфични български звука: *ъ*, *й*, *ч*, *дж*, *ж*, *ш* и *ц*, за звукосъчетанията: *щ*, *ю*, *я*, *йо*, както и за означаването на мекост с *ь*, *ю* и *я*. Според Закона за транслитерацията *ъ* се предава чрез *a*, а *й* и *ь* – чрез *y*, напр. *р. Скът* > *Skat*, *гр. Ивайловград* > *Ivaylovgrad*. За останалите звукове и звукосъчетания, които нямат съответствие в латинската азбука, е възприето да се използват комбинации от по две или три букви, като тук се следват принципи, заети основно от английски език, т.е. *ж* > *zh*, *ш* > *sh*, *ч* > *ch*, *дж* > *dzh*, *ц* > *ts*, *щ* > *sht*, *ю* > *yu*, *я* > *ya*. Ето как би трябвало да се изписват някои имена: *Жеравна* > *Zheravna*, *Шипка* > *Shipka*, *Кочериново* > *Kocherinovo*, *Джюлюница* > *Dzhulyunitsa*, *Конпивищица* > *Koprivshtitsa*, *Панагюрище* > *Panagyurishte*, *Кюстендил* > *Kyustendil*, *Яйлата* > *Yaylata*. Вариантите *Sofia* вм. *Sofiya*, *Rousse* вм. *Ruse*, *Bulgaria* вм. *Balgariya* са възприети, тъй като тяхната употребата се е наложила в практиката.

Гл. ас. д-р Мая Влахова-Ангелова

Секция „Приложна ономастика“
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ – БАН